

Проскура Володимир Федорович,
*д.е.н., доц., професор кафедри менеджменту
та управління економічними процесами,
Мукачівський державний університет*

ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СТІЙКОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

У статті узагальнено розуміння різними авторами терміну «технологія» та зроблено висновок, що технологія управління регіональною системою ресурсного забезпечення є сукупністю методик, методів, прийомів, інструментів, а також порядку регламенту виконання обліково-аналітичних, інформаційних, організаційних та координаційних операцій з ресурсного забезпечення суб'єктів регіональної системи органів місцевого самоврядування та регіонального менеджменту. Запропоновано на практиці у регіональній адміністрації створити самостійний структурний підрозділ «Управління ресурсного забезпечення» з певними функціями; наведено авторське бачення структури такого підрозділу. Визначено, що на регіональному рівні повинна застосовуватися інтегрована технологія управління системою ресурсного забезпечення, яка є сукупністю окремих взаємопов'язаних технологій і засобів. У статті також наведено графічну модель інтегрованої технології управління системою ресурсного забезпечення регіону, описано схему розробки функціональної моделі технології та можливі варіанти застосування інтегрованої технології управління системою ресурсного забезпечення. Наголошено, що кожен етап інтегрованої технології управління системою ресурсного забезпечення опосередковується конкретною інформацією та інформаційними потоками, а всі види інформації, необхідні для управління, у статті визначено місце та роль регіональної управлінської інформаційної системи ресурсного забезпечення; підкреслено, що новий підхід до формування інформаційної системи ресурсного забезпечення має полягати в переході від галузевого принципу, який сформувався при адміністративній системі управління, до інтегрованого принципу, коли основні індикатори ресурсного забезпечення формуються комплексно. Таким чином, запропонований спосіб управління інформаційною системою та інформаційними ресурсами дає змогу регіональним органам управління повністю бачити весь комплекс управління та його процедур, відповідальність і реальний функціонал всіх посадових осіб, що беруть участь в управлінській, маркетинговій і логістичній діяльності, больові точки реалізації ланцюга інтегрованої технології управління системою ресурсного забезпечення та оперативно впливати на нього.

Ключові слова: управління, економічна безпека, стійкий розвиток, регіон, економічна безпека регіону, технологія управління, інформаційна система, інформаційні ресурси.

ВСТУП

Досягнення належного рівня економічної безпеки у регіоні, а також забезпечення стійкості його розвитку у перспективі, ґрунтується на всебічному та ефективному управлінні формуванням і використанням ресурсів території. Будь-який регіон як соціо-еколого-економічна система має свої конкретні механізми відтворення і реалізації власного потенціалу, певні ресурси та напрями розвитку. Так само кожен регіон повинен мати і власну технологію управління ресурсним забезпеченням.

У зв'язку з цим, надзвичайної актуальності набирає проблема розробки саме технології управління ресурсним забезпеченням території.

Постановка проблеми. Дослідження, що проводяться у даній галузі, спрямовані, в основному, на розробку напрямів підвищення ефективності використання наявних ресурсів регіону і, на основі цього, забезпечення його стійкого розвитку та економічної безпеки. Проблемі ж розробки технології управління ресурсним забезпеченням економічної безпеки регіону, коли для прямого досягнення основної цілі недостатньо наявних ресурсів, належної уваги поки ще не приділяється. Потрібно також враховувати, що основним завданням технології

управління є підвищення ефективності використання наявних ресурсів для досягнення головної мети – стійкого розвитку регіону та належного рівня його економічної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Багатоаспектним засадам розробки технологій ресурсного забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку присвячені роботи таких зарубіжних та вітчизняних учених як, Т. Васильціва, Л. Антонюка, В. Гейця, І. Н. Герчикової, Н. І. Глазунової, Р. Фатхутдінова, Н. І. Сіндяшкіна, М. Хвесика, Є. Хлобистова, В. Шпильової, Л. Ковальської, З. Герасимчук, І. Манцурова, В. Реутова та ін. Результати ж досліджень проблем управління економічною безпекою на рівні окремих регіонів знайшли відображення в роботах Б. Губського, К. Сфремова, В. Пономаренка, В. Ткаченко та багатьох ін.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є розробка практичних підходів до визначення суті управління, його основних завдань та базових передумов розробки технології управління ресурсним забезпеченням регіону, що у свою чергу вплине на підвищення рівня економічної безпеки території та забезпечить її стійкий розвиток.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Застосування технологій в управлінні, відповідно до Дж. К. Лафта, обумовлена старою традицією пояснити формалізований характер відносин між економічними агентами і, на його основі, роз'яснювати поділ праці, організаційну структуру, функції, процеси та тощо. Вчений вважає, що «...гіпотеза, що пояснює форму організації технологією, апелює до глибоких інтуїтивних уявлень і до того, що специфічне об'єднання обладнання, техніки, інформації та різних процесів, необхідне, щоб перетворити витрати у випуск, проявляється різним чином у розподілі завдань і ієрархій, які й дозволяють раціонально класифікувати організації» [5, с. 213-214].

Ч. Перроу запропонував враховувати технологічну складність через ступінь різноманітності завдань і вивів, відповідно з цим, чотири типові ситуації, що дозволяють виробити для них певні критерії, форми відносин між учасниками, що веде до визначення способів внутрішньої координації: рутинні технології, інженерні технології, технології ремісничого типу та нерутинні технології [5].

Термін «технологія» визначається різним чином. Згідно зі словником, технологія (від грец. *techné* – мистецтво, майстерність, вміння) – це сукупність методів обробки, виготовлення, зміни стану, властивостей, форми сировини, матеріалів і напівфабрикатів, що здійснюються при виробництві продукції. Технологія як наука – «...виявлення...закономірностей з метою визначення та використання на практиці найбільш ефективних і економічних виробничих процесів» [8, с. 1341].

Р. А. Фархутдінов вважає, що «...технологія – сукупність методів і засобів перетворення вихідних матеріальних ресурсів, інформації та інших компонентів «входу» системи в товар та інші компоненти її «виходу». Основне питання, на яке відповідає технологія, – як робити, яким способом» [10, с. 247]. Є. Л. Брандман та інші визначають «технологію» як сукупність процесів застосування засобів і способів для досягнення результату продуктивної діяльності: виробництва товару або послуги [2].

Під технологією управління розуміються прийоми, порядок, регламент виконання процесу управління. Технологія управління складається з інформаційних, обчислювальних, організаційних і логічних операцій, що виконуються керівниками та фахівцями різного профілю за певним алгоритмом вручну або з використанням технічних засобів. Управлінські технології різняться в залежності від частоти зміни завдань, рівня формалізації дій і прийняття рішень, жорсткості контролю, форм зв'язків між учасниками, встановлення способів координації і ступеня впливу на внутрішню структуру.

Технологія управління регіональною системою ресурсного забезпечення є сукупністю методик, методів, прийомів, інструментів, а також порядку та регламенту виконання обліково-аналітичних, інформаційних, організаційних та координаційних операцій з ресурсного забезпечення суб'єктів регіональної системи, органів місцевого

самоврядування та регіонального менеджменту.

Беручи до уваги складність і багатоаспектність ресурсного забезпечення регіональної системи, рекомендується на практиці сформувати самостійний структурний підрозділ регіональної адміністрації – «Управління ресурсного забезпечення» з наступними функціями:

- обліково-аналітичної функцією, що включає оцінку регіональних ресурсів і комплексний аналіз системи ресурсного забезпечення;

- факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, які впливають на економічну безпеку та стійкий розвиток регіону;

- функцією моніторингу, що дозволяє регулярно відслідковувати інформацію і діагностувати ситуації та проблеми ресурсного забезпечення регіону в системі «online»;

- функцією планування, що охоплює прогнозування, програмування та проектування ресурсного забезпечення регіону, реалізацію планів;

- експертної функцією, що означає експертизу планів адміністрації регіону, бюджетних та інших організацій, програм та проектів на предмет забезпечення достатніми та оптимальними для їхнього виконання ресурсами;

- контрольною функцією, що включає нагляд за формуванням і відтворенням регіональних ресурсів, а також оцінку ефективності, доцільності та раціональності їхнього використання;

- функцією координації, що дозволяє узгоджувати і пов'язувати інтереси та дії зацікавлених суб'єктів регіону і економічних агентів зовнішнього середовища, що задіяні в системі ресурсного забезпечення;

- функцією безпеки, що означає діяльність щодо зниження загроз і кризових ситуацій ресурсного забезпечення;

- функцією мотивації участі економічних агентів та територіальних громад у реалізації соціальних та інших програм і проектів, залучення інвесторів.

У структуру підрозділу «Управління ресурсного забезпечення» можуть входити: група аналізу та моніторингу; група експертизи і стратегічного розвитку регіону; група з інвестування; відділ з охорони навколишнього середовища і природних ресурсів; комітет земельних ресурсів і землевпорядкування тощо. Таким чином, впорядковується структура адміністрації регіону, з якої виключаються зайві ланки, що призводить і економії коштів на утримання апарату управління, до підвищення ефективності ресурсного забезпечення регіональної системи.

На регіональному рівні, на нашу думку, повинна застосовуватися інтегрована технологія управління системою ресурсного забезпечення, яка є сукупністю окремих взаємопов'язаних технологій і засобів, об'єднаних у один технологічний ланцюг [6]. Інтегровану технологію можна умовно розділити на дві частини:

1. Керівництво з реалізації технології управління системою ресурсного забезпечення та опис

технологій, представлені у вигляді моделей, схем та алгоритмів з невеликими коментарями;

2. Інформаційно-методичну базу за технологіями, що включає різноманітні методики, стандарти, регламенти, типові рішення тощо. Таким чином, користувач технології має, з одного боку, чіткі схеми її роботи, з іншого, їхній детальний опис і все те, що необхідно для користувача.

Інтегрована технологія управління системою

ресурсного забезпечення включає кілька структурних елементів, вісім з яких є базовими і які можуть застосовуватися як самостійні технології (рис. 1). Функціональна модель інтегрованої технології складається з двох рівнів: перший включає послідовно реалізовані моделі окремих технологій управління системою ресурсного забезпечення; другий рівень – має «вхід-вихід» і деталізує моделі першого рівня.

Рис. 1. Структурна модель інтегрованої технології управління системою ресурсного забезпечення регіону

Функціональна модель технології розробляється відповідно до типової схеми проектування системи управління, яка використовується в таких провідних програмних засобах бізнес-інжинірингу:

– інтегрована технологія будується і реалізується за класичним спіральним принципом. Це означає, що після виконання останньої технології в ланцюгу слід переходити до її початку і нового витка розробки управління системою ресурсного забезпечення. Результатом кожного витка є проміжна версія, а результатом останнього витка є кінцеві версії системи управління та інтегрована система управління;

– більшість процесів у рамках інтегрованої технології можуть виконуватися паралельно, проте в межах певного витка розробки слід дотримуватися послідовної схеми.

Варіантами застосування інтегрованої технології управління системою ресурсного забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку

регіону є: по-перше, повний технологічний цикл (від початку до завершального етапу), по-друге, частковий технологічний цикл (від певного етапу до завершальної стадії) по-третє, застосування окремих етапів технології в якості самостійних, наприклад, для розробки окремих систем управління, по-четверте, застосування окремих завдань певних етапів, яке виконується в тому випадку, коли недостатньо часу і коштів для виконання всіх робіт по етапу [6].

Важливо, що кожен етап інтегрованої технології управління системою ресурсного забезпечення опосередковується конкретною інформацією та інформаційними потоками, що циркулюють в технологіях, а також певними ресурсами для їхньої реалізації. До них, зокрема, відносяться: інформаційні системи та методичні матеріали, які розробляються безпосередньо для кожної технології.

Відомо, що інформація виступає як основа процесу управління. За її допомогою циклічно

повторюються стадії процесу управління і реалізується зв'язок між суб'єктом / об'єктом загальної системи управління. Таким чином, всі види інформації, необхідні для управління, складають інформаційну систему. За визначенням А. Ф. Андрєєва «...інформаційна система – це організаційно сформована сукупність інформаційних потоків, документів, каналів зв'язку та технічних засобів, що забезпечує взаємозв'язок між елементами процесу управління з метою її ефективного функціонування» [1, с. 108-109].

Регіональна управлінська інформаційна система ресурсного забезпечення є сукупністю інформаційних процесів для задоволення потреб усіх зацікавлених користувачів інформації різних управлінських рівнів або центрів прийняття рішень. В її основу на регіональному рівні має бути покладено поняття державного інформаційного статистичного ресурсу [11], яка включає інформаційну систему, що представляє собою сукупність побудованих на єдиних методологічних, організаційних та програмно-технологічних принципах баз даних, що містять систему показників, які характеризують рівень життя населення, соціо-еколого-економічний стан регіональної системи та її економічних агентів.

Для функціонування інформаційної системи використовуються інформаційні технології, що дозволяють забезпечити гнучку організацію процесів виробництва, накопичення і розповсюдження інформаційних, статистичних даних і здійснювати виконання наступних основних функцій інформаційної системи ресурсного забезпечення:

- збір статистичних одиниць інформації (мікроданих);
- агрегування мікроданих і формування макроданих (зведених статистичних даних);
- накопичення інформаційних ресурсів (створення динамічних рядів, реєстрів, баз даних);
- організація доступу до статистичної інформації широкому колу зацікавлених користувачів і надання їм підтримки для правильної інтерпретації статистичних даних і проведення подальшого аналізу.

Новий підхід до формування інформаційної системи ресурсного забезпечення має полягати в переході від галузевого принципу, який сформувався при адміністративній системі управління, до інтегрованого принципу, коли основні індикатори ресурсного забезпечення регіональної системи та її економічних агентів формуються комплексно при дотриманні вимог методологічної єдності.

Інтегрований підхід до формування інформаційної системи ресурсного забезпечення

економічної безпеки і стійкого розвитку регіону дозволяє:

1. Створити систему формування інформаційних ресурсів у відповідності з потребами органів регіонального управління та місцевого самоврядування та інших користувачів статистичної інформації;

2. Розробити систему статистичних показників і методів організації статистичного спостереження економічних агентів незалежно від сфери діяльності;

3. Забезпечити порівнянність статистичних даних при міжвідомчому, міжрегіональному і міждержавному обміні інформацією;

4. Використовувати фінансові, податкові, митні, банківські та інші види даних при формуванні комплексної інформаційної статистичної бази даних ресурсного забезпечення регіональної системи.

Реалізація інтегрованого підходу до формування та функціонування інформаційної системи ресурсного забезпечення ґрунтується на єдиній структурі технічних, мережевих і програмних рішень – інтернет-рішення.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Пропонований спосіб управління інформаційною системою та інформаційними ресурсами системи ресурсного забезпечення дає змогу регіональним органам управління та менеджменту економічних агентів повністю бачити весь комплекс управління та його процедур, відповідальність і реальний функціонал всіх посадових осіб, що беруть участь в управлінській, маркетингової і логістичній діяльності, больові точки реалізації ланцюга інтегрованої технології управління системою ресурсного забезпечення та оперативно впливати на нього.

Важливо, що інформаційна база даних ресурсного забезпечення стає єдиною і доступною, вибір способів та шляхів вирішення проблем значно спрощується, оскільки управління та обмін інформацією будуються в масштабі реального часу і підтримуються єдиним програмним комплексом.

Подальші дослідження потрібно спрямувати на розробку конкретних рекомендацій щодо практичної реалізації інтегрованого підходу до функціонування інформаційної системи ресурсозабезпечення території. Необхідно створити єдину структуру технічних, мережевих і програмних рішень на рівні регіону, що дасть можливість по-новому підійти до ресурсного забезпечення його економічної безпеки та стійкого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрєєв А. Ф. Основы менеджмента / А.Ф. Андрєєв и др.; под общ. ред. С. Г. Лопатиной. – М.: Инфра-М, 1999. – 257 с.
2. Брандман Е. Л. Современные информационные технологии как глобальная метатехнология мирового технологического пространства / Е. Л. Брандман, С. В. Козырев, А. Г. Фонтов // Проблемы деятельности ученого и научных коллективов: Материалы XIII сессии Международной школы социологии науки и техники. – Международный ежегодник. Выпуск XVI. – СПб.: Изд-во СПбГТУ, 2001. – С. 6-19.
3. Губський Б. В. Економічна безпека України: методологія виміру, стан і стратегія забезпечення / Б. В. Губський. – К.: Укрархбудінформ, 2001. – 121 с.

4. Ефремов К. И. Питання оцінки економічної безпеки регіону / К. И. Ефремов, Е. И. Георгадзе // Питання статистики. – №2. – 2002. – С. 57-59.
5. Лафта Дж. К. Менеджмент: Учеб. пособие / Дж. К. Лафта. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Вслби, 2004. – 592 с.
6. Моисеев В. Комплексное проектирование информационных систем управления муниципальными образованиями [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.pcweek.nj/Year2002/N3/CP_1251/CoroorationSvstems/chart.
7. Пономаренко В. С. Экономическая безопасность региона: анализ, оценка, прогнозирование: [монография] / Пономаренко В. С., Клебанова Т. С., Чернова Н. Л. – Х.: ИНЖЕК, 2004. – 144 с.
8. Советский энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1989. – 1632 с.
9. Ткаченко В. Г. Економічна безпека України в умовах ринкових трансформаційних процесів / під редакцією В. Г. Ткаченко, В. И. Богачева. – Ровеньки-Луганськ: «Наука», 2007. – 330 с.
10. Урсул А. Д. Переход России к устойчивому развитию. Поосферная стратегия / А. Д. Урсул. – М.: Издательский дом «Ноосфера», 1998. – 500 с.
11. Ярных Э. А. Государственный информационный статистический ресурс [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.kceni.ru/irr/72/06.html>.

Прокура Владимир Федорович

ТЕХНОЛОГИЯ УПРАВЛЕНИЯ РЕСУРСНЫМ ОБЕСПЕЧЕНИЕМ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНА

В статье обобщено понимание разными авторами термина "технология" и сделан вывод, что технология управления региональной системой ресурсного обеспечения является совокупностью методик, методов, приемов, инструментов, а также порядка регламента выполнения учетно-аналитических, информационных, организационных и координационных операций из ресурсного обеспечения субъектов региональной системы органов местного самоуправления и регионального менеджмента. Предложено на практике в региональной администрации создать самостоятельное структурное подразделение с определенными функциями "Управления ресурсного обеспечения"; приведено авторское видение структуры такого подразделения. Определено, что на региональном уровне должна применяться интегрированная технология управления системой ресурсного обеспечения которая является совокупностью отдельных взаимосвязанных технологий и средств. В статье также приведена графическая модель интегрированной технологии управления системой ресурсного обеспечения региона, описана схема разработки функциональной модели технологии и возможные варианты применения интегрированной технологии управления системой ресурсного обеспечения. Отмечено, что каждый этап интегрированной технологии управления системой ресурсного обеспечения опосредствует конкретную информацией и информационными потоками, а все виды информации, необходимые для управления складывают информационную систему. Учитывая то, что информация выступает как основа процесса управления в статье определено место и роль региональной управленческой информационной системы ресурсного обеспечения; подчеркнуто, что новый подход до формирования информационной системы ресурсного обеспечения должен заключаться в переходе от отраслевого принципа, который сформировался при административной системе управления, к интегрированному принципу, когда основные индикаторы ресурсного обеспечения формируются комплексно. Таким образом, предложенный способ управления информационной системой и информационными ресурсами дает возможность региональным органам управления полностью видеть весь комплекс управления и его процедур, ответственность и реальный функционал всех должностных лиц, которые участвуют в управленческой, маркетинговой и логистической деятельности, болевые точки реализации цепи интегрированной технологии управления системой ресурсного обеспечения и оперативно влиять на него.

Ключевые слова: управление, экономическая безопасность, устойчивое развитие, регион, экономическая безопасность региона, технология управления, информационная система, информационные ресурсы.

Proskura V.

RESOURCE MANAGEMENT TECHNOLOGY OF ECONOMIC SECURITY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE REGION

The understanding of the term "technology" by different authors has been primarily generalized in the article and it has been concluded that the technology of regional system management of resource provision is a collection of techniques, methods, tools and rules of execution order of accounting and analytical, informational, organizational and coordinating operations of resource maintenance of regional entities system subjects of local government and regional management. It has been suggested to establish an independent structural unit with specific functions "Management of resource provision" in the regional administration; the author's vision of the structure of such a unit has been considered. Definitely, that at the regional level integrated technology of resource provision system management, which is a collection of interconnected individual technologies and tools, should be applied. A graphical model of the integrated technology of resource provision system management in the region has also been shown in the article, a scheme of development of a functional model of technology and possible applications of the integrated technology of resource provision system management have been described. It has been noted that each step of the integrated technology of resource provision system management mediates specific information and information flows, and all kinds of information needed to manage make up information system. Taking into account that information serves as a basis for process of control the place and role of regional

resource management information system provision have been defined in the article; it has been emphasized that a new approach to the formation of an information system resource provision should transfer from branch principle, which was formed under the administrative control system, to the integrated principle when the main indicators of resource provision are formed in complex. Thus, the proposed method for managing information systems and information resources enables regional governments fully to see the entire control system and its procedures, responsibilities and functionality of all officials involved in the management, marketing and logistic activities, pain points of chains of integrated technology of system resource management maintenance and influence it operatively.

Keywords: *management, economic security, sustainable development, the region, the economic security of the region, technology management, information system, information resources.*

Одержано 24.04.2015 р.

УДК 331.101

Ровенська Вікторія Вячеславівна,
к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства,
Редькіна Юлія Олександрівна,
студент спеціальності «Економіка підприємства»,
Донбаська державна машинобудівна академія

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Метою статті є розкриття особливостей процесу формування та розвитку інноваційної складової трудового потенціалу України. Теоретичним підґрунтям роботи є фундаментальні дослідження інформаційного суспільства та економіки знань, теорій зайнятості, теорій людських ресурсів, трудового капіталу. Методологічну базу роботи сформували загальнонаукові методи дослідження: абстрактно-логічні методи; емпіричні методи спостереження та порівняння; теоретичні методи класифікації і систематизації; статистичні методи. Розкриті теоретичні основи формування інноваційної складової трудового потенціалу. Доведено, що трудовий потенціал необхідно розглядати як сукупність певних елементів: демографічної складової, освітньої та інноваційної. Вказано на необхідність серйозних змін в системі підготовки та перепідготовки кадрів. Досліджені демографічна, освітня та інноваційна складові трудового потенціалу України. Висунуто припущення про те, що формування ефективної системи управління трудовим потенціалом на основі розвитку інноваційної складової в його структурі підвищить його результативність і сприятиме вирішенню завдання побудови інноваційної економіки. Уточнена класифікація складових елементів трудового потенціалу, виявлено умови формування інноваційного трудового потенціалу в Україні. Проведено оцінку рівня розвитку інноваційного трудового потенціалу України. Розраховані індекси інноваційного трудового потенціалу України. Практична значущість отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані положення й висновки можуть бути використані для обґрунтування та внесення корективів у кадрову політику, а їх реалізація сприятиме поліпшенню якості трудового потенціалу, підвищенню ефективності його використання. Ефективне формування трудового потенціалу можливо лише при умові утворення конкурентоспроможної економіки інноваційного типу, яка спровокує реалізацію інноваційної складової трудового потенціалу. Подальші розробки цієї теми можуть надати підстав до зміни політики розвитку інноваційної складової трудового потенціалу. В майбутньому, каталізатором процвітання держави, підприємств стане інноваційна діяльність, яка надасть можливості підвищити продуктивність праці, накопичувати нові знання та створювати нові технології.

Ключові слова: *трудова потенціал, працездатний вік, інноваційний потенціал, інноваційний розвиток, інновації*

ВСТУП

Постановка проблеми. Важливою особливістю розвитку економіки на сучасному етапі є посилення вимог до формування трудового потенціалу, нарощування інтелектуального і наукового потенціалів, підвищення інноваційної активності і розкриття творчого потенціалу. Ця обставина викликана проблемою браку фахівців, орієнтованих на інноваційну складову, здатних гнучко реагувати на

зміни, які відбуваються в зовнішньому середовищі, і схильних до інноваційного мислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теоретичну і методологічну розробку проблем формування, використання і розвитку трудового потенціалу в умовах структурної трансформації економіки України зроблено наступними відомими українськими вченими: О. Амоша, С. Бандур, М. Долішній, А. Колод, В. Новіков, В. Онікієнко, С. Пирожков, У. Садова, Л. Семів,